

U Zagrebu 11. rujna 2023. godine

PRIOPĆENJE ZA JAVNOST

Hrvatska komora primalja ovim, a s obzirom na nedavne medijske natpise i interes javnosti, pojašnjava problematiku otvaranja privatnih primaljskih praksi u Republici Hrvatskoj kako slijedi;

Prvenstveno se ističe da je Zakon o primaljstvu donesen 2008. godine, te do sada samo jedne izmjene i dopune 2010. godine. O potrebi donošenja Zakona o primaljstvu odnosno njegovih izmjena i dopuna kojim bi se, između ostalog, stvorili zakonski temelji za otvaranje privatne primaljske prakse, Hrvatska komora primalja, kontinuirano, od 2014. godine obavještava ministarstvo nadležno za zdravstvo. Ovdje svakako treba napomenuti da je ministarstvo imalo u planu za II. kvartal 2015. izmjene i dopune navedenog zakona, međutim iste nikada nisu donesene. Hrvatska komora primalja je 08. rujna 2023. godine uputila dopis Ministarstvu zdravstva vezano uz nužnost i hitnost donošenja izmjena i dopuna Zakona o primaljstvu budući je prema Savjetovanju o Prijedlogu plana zakonodavnih aktivnosti Ministarstva zdravstva za 2024. godinu koji je objavljen na portalu za e-savjetovanje, razvidno da iste izmjene i dopune nisu predviđene niti u sljedećoj godini.

Nadalje se ističe da su uvjeti za otvaranje primaljske prakse bili definirani Pravilnikom o minimalnim uvjetima u pogledu prostora, radnika i medicinsko-tehničke opreme za obavljanje zdravstvene djelatnosti, a čije izmjene i dopune je Hrvatska komora primalja u više navrata tražila od nadležnog ministarstva. Navedeni Pravilnik je prestao važiti stupanjem na snagu Pravilnika o normativima i standardima za obavljanje zdravstvene djelatnosti, konkretno u svibnju 2020. godine. Trenutno su u tijeku izmjene i dopune navedenog Pravilnika i u Radnu skupinu su imenovani i predstavnici Hrvatske komore primalja, međutim do sada nije organizirani niti jedan sastanak Radne skupine.

Članak 32. Pravilnika o normativima i standardima za obavljanje zdravstvene djelatnosti („Narodne novine“ 52/20) glasi:

„(1) Za obavljanje djelatnosti primaljstva potrebno je osigurati:

- prostoriju za pregled i obradu od najmanje 12 m²
- prostoriju za primalju asistenticu od najmanje 9 m²
- čekaonicu od najmanje 9 m²
- sanitarni čvor za radnike
- sanitarni čvor za pacijentice.

(2) Oprema: ginekološki stol/ pregledni ležaj, reflektor, urinarni kateteri za jednokratnu uporabu raznih promjera, vaginalni spekulumi, pribor za uzimanje vaginalnih i cervikalnih briseva, pribor za fiksaciju i slanje materijala na citološki pregled, pribor za uzimanje materijala za mikrobiološke i medicinsko-biokemijske pretrage, drvenu Pinardovu slušalicu za slušanje otkucaja fetalnog srca ili druga oprema iste svrhe, vaga, platneni metar, komprese, pelvimetar, pribor za skidanje šavova i toaletu rane

(3) Radnici: 1 magistra primaljstva/prvostupnica primaljstva i 1 primalja asistentica.“

Vezano uz prednje citirani članak posebno se ističe da je Hrvatska komora primalja stava da bi trebalo zakonom odnosno podzakonskim propisom jasno definirati uvjete za otvaranje primaljske prakse, a naročito uzimajući u obzir važnost i značaj primaljskog djelokruga rada (propisanog odredbama Zakona o primaljstvu).

Prednje navedeno je posebno vezano uz kućne porođaje, koji prema stavu Hrvatske komore primalja nisu zakonski adekvatno regulirani u Republici Hrvatskoj. Sukladno pozitivnim zakonskim propisima i Planu i programu mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja, porođaji se organizirano obavljaju u zdravstvenim ustanovama. No, svjedoci smo da određeni broj žena želi porođaj u kući i spremne su ga ostvariti pod svaku cijenu pa čak i ako nemaju stručnu pomoć. Navedeno je u konačnici rezultiralo time da se žene porođaju kod kuće uz pomoć ili primalja iz inozemstva ili, što je nedopustivo i opasno, uz pomoć osoba koje nemaju medicinsku naobrazbu, koje su u neuređenom i nereguliranom sustavu prisvojile previše ovlasti i počele se (nedopustivo) miješati u struku i asistirati kod kućnih porođaja.

Posebno se naglašava da su porođaji u kući u Europskoj uniji regulirani te je stoga Hrvatska komora primalja stava da je nužno iste zakonski regulirati i u Republici Hrvatskoj, naravno uz detaljno propisane uvjete.

Hrvatska komora primalja oštro osuđuje nadziranje odnosno vođenje porođaja u kući od strane osoba koje nisu zdravstveni djelatnici, no ujedno smo i svjesni činjenice da žene koje su se odlučile roditi u privatnosti svog doma, nemaju adekvatnu podršku niti pomoć od strane zdravstvenog sustava u Hrvatskoj. Stoga apeliramo na promptno zakonsko reguliranje porođaja u kući u Hrvatskoj i pri tome ne moramo izmišljati „toplu vodu“ budući je, nedavno u Sloveniji donesen akt koji govori o regulaciji kućnih porođaja i koji bi samo dijelom trebalo prilagoditi hrvatskim propisima i uvjetima.

Kućni porođaj nije sigurna opcija za svaku ženu, ali za one koje se ipak odluče na takvu vrstu skrbi, njima treba pružiti adekvatnu, zakonski reguliranu, zdravstvenu zaštitu. Zatvaranjem očiju i pretvaranjem da se takvi porođaji u Hrvatskoj ne dešavaju ne postiže se apsolutno ništa, a u konačnici mogu rezultirati i neželjenim ishodom kako za roditelju tako i za novorođenče. Upravo je stoga neophodno iste zakonski regulirati.

Komunikacija Hrvatske komore primalja s Ministarstvom zdravstva je često puta nedostatna i minimalna. Više od 10 godina je trebalo Ministarstvu zdravstva da donese Primaljske liste iako je Zakonom o primaljstvu jasno propisano da će se iste donijeti 2009. godine (u roku od 6 mjeseci do dana stupanja na snagu zakona). Trenutno su iste u završnoj fazi, ali sama činjenica da se za nešto što je neophodno i primaljama i našim pacijenticama, čekalo preko deset godina je obeshrabrujuće.

Posebno se naglašava da se Hrvatska komora primalja godinama zalagala za propisivanje privatne prakse primalja, te je ista u konačnici i omogućena Zakonom o zdravstvenoj zaštiti koji je donesen 2018. godine, međutim uvjeti za otvaranje iste još uvijek nisu zakonski u dovoljnoj mjeri definirani odnosno propisani. Stoga Hrvatska komora primalja apsolutno podržava sve primalje koje imaju volje i želje otvoriti svoju praksu, ali u okviru pozitivnih zakonskih propisa Republike Hrvatske, te se iskreno nadamo da će broj primaljskih praksi biti što veći prvenstveno zbog žena kojima je potrebna dostupna i efikasna primaljska skrb.